

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Ужгородський національний університет»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДВНЗ

«Ужгородський національний
університет»

Протокол № 4 від 23.06. 2021 р.

Голова вченої ради, в.о. ректора
Смолянко В.І.

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Географія»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 014 Середня освіта

за предметною спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія)

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Кваліфікація: магістр середньої освіти (Географія), вчитель географії

Ужгород – 2021

ПЕРЕДМОВА

Освітня програма «Середня освіта (Географія)» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014.07 «Середня освіта (Географія)» розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту».

Програму розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, посада)	Науковий ступінь, вчене звання, за якою кафедрою присвоєно
Керівник групи розробки робочої програми:		
Поп Степан Степанович	професор, завідувач кафедри фізичної географії та раціонального природокористування	доктор фізико-математичних наук, професор зі спеціальності «Фізична електроніка»
Робоча група:		
Дністрянський Мирослав Степанович	ЛНУ імені Івана Франка, професор кафедри географії України, за сумісництвом професор кафедри фізичної географії та раціонального природокористування	доктор географічних наук, доктор суспільно-економічних наук, професор кафедри географії України
Салюк Мар'яна Романівна	доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування	кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування
Микита Михайло Михайлович	доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування	кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування
Славик Роман Володимирович	доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування	кандидат економічних наук, доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування
Козубовський Ростислав Володимирович	доцент кафедри соціології і соціальної роботи	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціології і соціальної роботи
Гайдур Михайло Михайлови	заступник директора Департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської ОДА (за згодою)	кандидат педагогічних наук
Глюдзик Галина Богданівна	методист кабінету географії Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, за сумісництвом ст. викладач кафедри фізичної географії та раціонального природокористування	Відмінник освіти України
Карабінюк Микола Миколайович	асистент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування	кандидат географічних наук

Атаманюк Валерія Валеріївна	студентка спеціальності «Середня освіта. Географія» кафедри фізичної географії та раціонального природокористування	
--------------------------------	---	--

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗОВНІШНІЮ АПРОБАЦІЮ

При розробці ОП, зважаючи на відсутність з даної спеціальності Стандарту вищої освіти, використано досвід акредитації аналогічних ОП в провідних ВНЗ України та наявний власний досвід з розробки ОП попередніх акредитацій. Враховано також рекомендації провідного регіонального працедавця в галузі освіти – Департаменту освіти і науки при Закарпатській ОДА та інших стейкхолдерів.

1. Лист Департаменту освіти і науки Закарпатської обласної державної адміністрації від 18.03. 2020 року № 01-17/817.

2. Рецензія від директора Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти Сивохопа Р.

3. Рецензія академіка НАН України, доктора географічних наук Руденка Л.Г.

4. Рецензія від директора Закарпатської туристичної організації «Панонія» Шандора Ф.Ф.

**1. Профіль освітньої програми «Географія» предметної спеціальності
014.07 «Середня освіта (Географія)»**

1- Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», географічний факультет, кафедра фізичної географії та раціонального природокористування
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр середньої освіти (Географія) вчитель географії Master of Secondary Education «Geography» Geography Teacher
Офіційна назва освітньої програми	Географія Geography
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання – 1 рік 4 місяці
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію виданий Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України. Серія НД-IV № 0750153 Термін дії сертифіката до 1 липня 2021 р.
Цикл/рівень	НРК України 8 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Наявність диплома бакалавр або магістр (спеціаліст) для здобуття другої вищої освіти
Мова(и) викладання	українська
Термін дії освітньої програми	До чергового перегляду відповідно до терміну сертифіката про акредитацію
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre 15068
2–Мета освітньої програми	
Підготовка висококваліфікованих фахівців, які мають глибокі фундаментальні знання та практичні навички в галузі географічної освіти та науки, здатних виконувати міждисциплінарні дослідження та професійну діяльність в предметній області навчання географії, а також виконувати завдання науково-дослідницького й інноваційного характеру у галузі географічної освіти та науки, здатного застосовувати отримані знання на практиці в контексті гармонізації стосунків у системі «Суспільство–Природа».	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	01 Освіта/Педагогіка 014.07 Середня освіта (Географія)
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна, прикладна. Набуття загальних та фахових компетентностей, формування особистісних, світоглядних, управлінських і професійних здібностей та вмінь їх практичного використання у педагогічній діяльності.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Здобуття вищої освіти в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка із предметної спеціальності 014.07 «Середня освіта (Географія)». Формування висококваліфікованого фахівця, який має креативне

	критичне мислення та сучасний світогляд і здатний здійснювати компетентне навчання географії у загальноосвітніх закладах освіти та у вищій школі, виконувати науково-дослідницькі роботи у галузі географії. Ключові слова: географія, організація освітнього процесу, природознавство, географічне краєзнавство, туризм.
Особливості програми	Особливістю ОП є багатопрофільність, чіткий краєзнавчий та регіональний контекст, яка враховує тенденції ринку праці в потребі готувати висококваліфікованих географів із знаннями і вміннями користуватися сучасними інформаційно-комунікаційними, освітніми і педагогічними підходами та технологіями і новітніми технічними засобами для виконання професійних завдань у педагогічній, науковій і громадській діяльності.
4 – Придатність випускників до працевлаштування	
Придатність до працевлаштування	Випускники можуть працювати на первинних посадах за професіями, визначеними у Національному класифікаторі України «Класифікатор професій» ДК 003:2010 (затвердженими із змінами наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15 лютого 2019 року N 259) як: - викладач вищих навчальних закладів; - учитель загальноосвітніх закладів освіти; - педагог-організатор екскурсійної роботи, позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми; - методист; - керівник підрозділів у сфері освіти, охорони природи, природоохоронних установ; - науковий співробітник у сфері географії, освіти, рекреації і туризму, природокористування, планування розвитку територій, екскурсійної справи;. - професіонал в галузі навчання та методів навчання; - спеціаліст в галузі водного господарства, природно-заповідної справи, лісового господарства, статистики, районного і місцевого планування; - спеціаліст (інженер) в державних і приватних управлінських структурах, в обласних і місцевих управліннях (відділах) природними ресурсами (лісовими, водними, земельними тощо), в органах державної влади та місцевого самоврядування, а також у підприємницьких структурах, що потребують фахівців-географів.
Подальше навчання	Продовження навчання за третім освітньо-науковим рівнем (дев'ятим рівнем НРК України), та можуть набувати додаткові кваліфікації в системі освіти дорослих, здобуття освіти за іншими спеціальностями (перехресна форма здобуття другої освіти у вищій школі), підвищення кваліфікації за фахом, в т. ч. в системі післядипломної педагогічної освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Основними підходами є студенто-центроване та проблемно-орієнтоване навчання у формі лекцій, семінарів, практичних та лабораторних, індивідуальних занять, постійне самонавчання, навчання на основі науково-дослідницької діяльності, навчання

	через навчально-педагогічні та виробничі практики.
Оцінювання	Дворівнєве (зараховано, не зараховано) для заліків і чотирирівнєве (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) для іспитів. Додатково кожна оцінка уточнюється за 100–бальною шкалою відповідно до Болонської системи. Протягом семестру з кожного виду занять здійснюється поточний (на семінарських, практичних і лабораторних заняттях), проміжний (модульні контрольні роботи тощо), підсумковий (заліки, іспити, захист звітів практик), атестація (захист кваліфікаційної роботи магістра).
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі географічної освіти та науки, які передбачають дослідницько-інноваційну професійну діяльність (в т. ч. педагогічну), проведення досліджень складових навколишнього середовища, антропогенний вплив на нього та раціональність використання природних ресурсів в контексті збалансованого розвитку із застосуванням новітніх методів, техніки та технологій за умов невизначеності та недостатності інформації.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлюючого, сповідуючого та примножуючого загально цивілізаційні цінності демократичного суспільства (морально-етичні, культурні, гуманістичні, доброчесності тощо). ЗК 2. Здатність самовдосконалюватися, постійно підвищувати кваліфікацію із розумінням предметної області обраної професії, її основних концепцій, понятійно-термінологічного апарату та місця у загальній системі знань про природу і суспільство. ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою, уміти комунікувати з іншими, логічно викладати свою думку як усно, так і письмово. ЗК 4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні сучасні технології у науковій, освітній, просвітницькій та громадській роботі, абстрактно мислити та системно аналізувати і узагальнювати інформацію в галузі предметної діяльності. ЗК 5. Вміння виявляти та вирішувати в професійній діяльності проблемні задачі, приймати науково-обґрунтовані управлінські рішення. ЗК 6. Здатність набувати лідерських навичок, соціально-відповідально розвивати управлінські здібності, планувати свою роботу у всіх сферах життєдіяльності. ЗК 7. Здатність працювати в команді, виконувати дослідження в групі під керівництвом лідера. ЗК 8. Уміння об’єктивно оцінювати і доносити знання як до фахової аудиторії, так і до широкого загалу із використанням наукової термінології та сучасних методів і технологій презентації інформаційних матеріалів. ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
Фахові компетентності (ФК)	ФК 1. Набуття предметно-географічних, природознавчо-наукових, психолого-педагогічних компетентностей, оволодіння фундаментальними знаннями з дисциплін географічної науки на

	різних просторових рівнях (глобальному, національному і локальному), методологією географічних досліджень взаємозв'язків у складній системі «Людина–Природа» в контексті досягнення цілей збалансованого розвитку. ФК 2. Здатність до постійного професійного самовдосконалення, вивчення і креативного застосування досягнень національної та світової географічної науки в науковій і педагогічній діяльності. ФК 3. Здатність до професійної науково-дослідницької та практичної діяльності, в т. ч. щодо виконання польових та камеральних природознавчих і суспільних географічних досліджень, аналізу та інтерпретації отриманих результатів, оформлення наукового звіту, презентації результатів дослідження, впровадження їх у практику. ФК 4. Здатність розвивати викладацькі компетентності, вміння застосувати на практиці набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методів і прийомів навчання географії у вищих навчальних закладах відповідно до вимог державних освітніх стандартів. ФК 5. Здатність постійно вдосконалювати та використовувати набуті знання щодо змісту, форм та методів навчання географії в загальноосвітній школі, вміння вносити інновації в навчально-виховний процес сучасної середньої школи. ФК 6. Здатність застосування новітніх інформаційних технологій та методів швидкого пошуку необхідної професійної інформації, вміння її аналізу та опрацювання з метою напрацювання ідей щодо подальшого розвитку географічної освіти та науки. ФК 7. Здатність на глобальному, регіональному і локальному рівнях аналізувати в часі і просторі взаємопов'язані природні процеси і явища. Здатність логічного і світоглядного мислення в процесі освітньої, наукової і громадянської діяльності, осмислювати взаємозв'язки і закономірності в еколого-, гео-, соціо-просторі. ФК 8. Здатність застосовувати географічні знання у міждисциплінарному і міжгалузевому контекстах. Здатність застосування теоретичних знань для вирішення практичних проблем на регіональному і національному рівнях, зокрема щодо просторового аналізу та вирішення проблем взаємодії суспільства і природи в контексті збалансованого розвитку. ФК 9. Набуття високих морально-етичних цінностей і здатність особи здійснювати професійну діяльність орієнтовану на формування в Україні європейських якостей життя.
7 – Програмні результати навчання	
ПРН 1. Знання основних законів, закономірностей, понять та наукової термінології новітніх напрямків сучасної географічної освіти та науки; знання системи освіти та науки України, стану її адаптації в європейський простір. ПРН 2. Знання причинно-наслідкових взаємозв'язків складових навколишнього середовища, впливу на них людської діяльності, стану, проблем та шляхів раціонального природокористування в контексті гармонізації стосунків у системі «суспільство–природа». ПРН 3. Знання принципів, методів, закономірностей, структури педагогічного процесу, новітніх освітніх засобів і технологій, які є придатними для викладання різних географічних дисциплін у вищій школі та в загальноосвітніх навчальних закладах.	

ПРН 4. Знання за даною освітньою програмою, які необхідні для роботи в традиційних сферах застосування: вчителем географії в ЗОНЗ, викладачем географічних дисциплін у вищій школі, спеціалістом-географом у наукових установах, державних природоохоронних структурах та поресурсних департаментах при облдержадміністрації або відділах органів державної влади та місцевого самоврядування, а також у підприємницьких структурах, що потребують фахівців-географів.

ПРН 5. Знання основних механізмів управління природокористуванням, в тому числі менеджменту природоохоронними територіями.

ПРН 6. Знання системи державного моніторингу довкілля на національному, регіональному і локальному рівнях, суб'єктів моніторингу та їх основних функціональних обов'язків, а також відповідної законодавчо-нормативної бази.

ПРН 7. Знання технічних і програмних засобів для реалізації прикладних задач, обробки баз даних з урахуванням особливостей сфери застосування у галузі географічних наук; розуміння основних операцій для використання геоінформаційних систем з відповідним програмним забезпеченням.

ПРН 8. Уміння застосовувати теоретичні та емпіричні здобутки географічної науки про природні та суспільно-географічні явища і процеси для інноваційної науково-дослідницької діяльності, орієнтованої на оптимізацію природокористування для забезпечення якісного життя та водночас досягнення цілей стійкого розвитку територій.

ПРН 9. Уміння вирішувати конкретні наукові проблеми (фундаментальні або прикладні) географічної освіти і науки, використовуючи сучасні техніку, технології, методи і методологічні підходи, здобувати нові знання і зіставляти їх з отриманими раніше, викладати їх у формі звіту, публікації, доповіді.

ПРН 10. Застосовувати новітні освітні методики і технології для формування в учнів школи предметних компетентностей, набуття сучасних уявлень про географічну оболонку Землі як середовище життєдіяльності людства, її структуру, природні багатства різних континентів, країн світу, України та її регіонів.

ПРН 11. Уміння самостійно організовувати польові природознавчі дослідження та спостереження, які необхідні для проведення практичних занять з географії та природознавства в школі, а також для проведення позашкільної краєзнавчої роботи, формування у молоді відповідального ставлення до екологічного стану довкілля.

ПРН 12. Здатність у фаховій діяльності діяти і приймати відповідальні інноваційні рішення в ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов та вимог.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Гарант програми – Поп Степан Степанович, доктор фізико-математичних наук, професор. Випусковою кафедрою для спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) є кафедра фізичної географії та раціонального природокористування на чолі з доктором фіз.-мат. наук, професором, до складу якої входять 3 доктори наук (1 працює за сумісництвом), 7 кандидатів наук, 2 з яких працюють за сумісництвом, 5 старших викладачів та інші науково-педагогічні працівники. Усі викладачі, які розробляли і забезпечують реалізацію освітньої програми мають підтверджений рівень наукової та професійної активності, Професорсько-викладацький склад, що задіяний до викладання навчальних дисциплін за спеціальністю відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності на другому (магістерському) рівні вищої освіти регулярно проходять підвищення кваліфікації.
Матеріально-технічне	Наявна відповідаюча потребам забезпеченість навчальними

забезпечення	приміщеннями. Є технічні засоби для аудиторного і дистанційного навчання (мультимедійне обладнання, 2 комп'ютерних класи з програмним забезпеченням, принтери, сканери, плотер, безкоштовний інтернет, облаштовані кабінет географії і кабінет-музей геології та ін.). Наявна забезпеченість освітнього процесу обладнанням та устаткуванням, необхідним для прикладних досліджень географічних об'єктів і систем (зокрема, GPS-навігатор, GPS-приймач, лазерний дальномір, квазікоптер, термометр-щуп, термометри, флюгер, гігрограф, психрометр, гальванометр та ін.). Наявна гірська навчальна база в с. Колочава, Міжгірський район та астрофізична лабораторія в с. Нижне Солотвино Ужгородського району та в м. Ужгород, а також бази виробничих і педагогічних практик (за угодами про співпрацю). Повністю відповідають ліцензійним вимогам наявна соціально-побутова інфраструктура: забезпеченість гуртожитком, бібліотекою, у тому числі читальними залами, пунктами харчування, актовим та концертним залами, спортивним залом, стадіоном та спортивними майданчиками, закритим басейном, медичними пунктами.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Здобувачі освіти мають вільний доступ до інформаційного забезпечення на офіційному веб-сайті http://www.uzhnu.edu.ua, на сайті електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» https://e-learn.uzhnu.edu.ua, на сайті наукової бібліотеки https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/biblioteka-uzhnu-elektronni-fondi-virtualni.htm та на веб-сайті географічного факультету https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/faculty-geograph. Наявний не-обмежений безкоштовний доступ до мережі Інтернет, до фондів наукової бібліотеки з достатньою кількістю облаштованих читальних залів, до репозитарію університету та власного кафедрального фонду наукової та навчально-методичної літератури, в т.ч. власних видань. Для належного забезпечення освітнього процесу в умовах дистанційної форми навчання організовано платформу віртуального навчального середовища Moodle. Тут розміщено робочі навчальні плани і силабуси із усіх дисциплін спеціальності, графік навчального процесу, навчально-методичні комплекси дисциплін, дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін, програми практик тощо.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Академічна мобільність студентів можлива на основі двосторонніх угод, укладених між ДВНЗ «Ужгородський національний університет» та закладами вищої освіти України,
Міжнародна кредитна мобільність	Відповідно до Положення «Про академічну мобільність студентів у ДВНЗ «УжНУ» встановлено загальний порядок академічної мобільності студентів. Вона може здійснюватися згідно програми міжнародної академічної мобільності «Іразмус +».
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	До ДВНЗ «УжНУ» приймаються іноземні громадяни, а також особи без громадянства, які проживають на території України на законних підставах. Особливості вступу на навчання визначаються Положенням «Про навчання іноземних громадян в ДВНЗ «УжНУ».

2. Перелік компонент освітньої програми та їх логічна послідовність

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, атестація)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
1. Цикл загальної підготовки			
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.1	Педагогіка і психологія профільної та вищої школи	4	екзамен
ОК 1.2	Вища освіта і Болонський процес	3	залік
Вибіркові компоненти ОП			
ВК 1	Право інтелектуальної власності / Глобальні екологічні проблеми /Дисципліна за вибором із загальноуніверситетського каталогу	3	залік
ВК 2	Географічні основи сталого розвитку суспільства/ Фізика природних явищ і процесів	4	залік
Загальний обсяг компонент:		14	
2. Цикл професійної підготовки			
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 2.1	Інформаційні технології в географічній освіті та науці	3,5	екзамен
ОК 2.2	Природнича географія України і світу	4,5	екзамен
ОК 2.3	Управління природокористуванням	4	екзамен
ОК 2.4	Суспільна географія України і світу	3,5	екзамен
ОК 2.5	Методика навчання географії у вищій школі	3,5	екзамен
ОК 2.6	Методологія і організація науково-педагогічних досліджень	3,5	екзамен
ОК 2.7	Дидактика географії	4	залік
ОК 2.8	Навчально-педагогічна практика організації роботи вчителя географії(без відриву)	3,5	диф. залік
ОК 2.9	Педагогічна практика	9	диф. залік
ОК 2.10	Педагогічна практика у ЗВО	4,5	диф. залік
ОК 2.11	Виконання кваліфікаційної роботи магістра із захистом перед ЕК	16,5	
Обсяг обов'язкових компонент:		60	
Вибіркові компоненти ОП			
Вибірковий блок 1			
ВК 1.1	Географія природної спадщини України	4	залік
ВК 1.2	Науковий магістерський семінар	4	залік
ВК 1.3	Педтехнології навчання географії в ЗОНЗ	4	залік
ВК 1.4	Менеджмент природоохоронних територій	4	залік
Вибірковий блок 2			
ВК 2.1	Географічне краєзнавство	4	залік
ВК 2.2	Сучасні проблеми географії	4	залік
ВК 2.3	Методика позакласного та позашкільного навчання географії	4	залік

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

[illegible]

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

[illegible]